

Lesson 5

Bang ine jānnen hangkan manusiya'in pinapanjari we' Tuhanin

Panagna'an 1,2

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si programa dehelluhin takaleta **bang sa'ingge papanjari Tuhanin** langitin, dunyahin, tahikin duk kēmon diyalemnen. Hinang Tuhanin kēmon inin diyalem ennem ellew bu ga' niya' gunane seddili amban Lapalnen. Tasabutte isab **bang we'ey papanjari Tuhanin** dunyahin. Hinangne inin para si me' a'a sōng pinapanjarinen supaya iye tapudji. Hāp te'ed Tuhanin si me' a'ahin, pegge' papanjarine lugal hāp manamal duk mannisan supaya niya' patenna'an manusiya'in bu ga' niya' subey kulang!

Ellew inin payamante dem Kitabin duk tasabutte te'ed bang **sa'ingge** papanjari Tuhanin a'a tagna'in. Māku tabang isab kami amban Tuhan supaya tasabutte bi bang **we'ey** papanjarine a'ahin. Diyalem Kitab Tawrat, si jūd Panangna'an, si kapitulu ka'issa', ayat duwempuk ennem pina'in dem Lapal Tuhanin,

*“Missā Tuhanin pa'inne, ‘Magpapanjari kite bi manusiya' neppu kite du. Urungante siye kapatut magbaya' si me' kenna dem tahikin, me' manuk-manuk diyata' mahawanin, duk kēmon kahayep-hayepanin sampay me' hayep talunin. Ambat siye magbaya' si kēmon bayu'-bayu'an diyata' bulakin sampay kēmon mapalele diyata' bulakin.’
Hangkan pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye. Kuwe' Tuhanin du pinapanjari manusiya'in. Lella duk dende pinapanjari we' ne.” (Panagna'an 1:26,27)*

Lalem te'ed mabennal inin duk kēmon a'a subey tasabutde: **Pinapanjari we' Tuhanin a'a tagna'in neppu iye!** Pikilun! Hininang we' Tuhanin a'ahin duk siye kuwe' iyehin! Bennal du, manusiya'in

ma'importantehin amban kēmon pinapanjari we' Tuhanin. Luwal du manusiya'in pinapanjari neppu Tuhanin.

Manjari, ine hātinen bang pina'in dem Lapal Tuhanin: *“Pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye”*? Si kapitulu duwe, ayat pitu', pa'in Kitabin: *“Ngeddo' Tuhanin bulak bu kinemmel we' ne hinang baran manusiya'. Ubus tinihupan we' Tuhanin napas maka'ellumin pī diyalem ūng baran miya'an. Ubus nga'ellum ne manusiya' miya'an.”* (Panagna'an 2:7) Pag pinapanjari we' Tuhanin manusiya' tagna'in, tahātite si ayat inin we' papanjarine iye bilang duwe, **baran** duk **niyawa**. Manusiya'in duma'in hadja baran. Tege baran iye **duk** niyawa. Pag papanjari Tuhanin manusiya'in duwe hininangnen. Pakale kew balik si Kitabin, pa'inne: **Ka'issa'**: *“Ngeddo' Tuhanin bulak bu kinemmel we' ne hinang baran manusiya'.”* **Kaduwe'**: *“Ubus tinihupan we' Tuhanin napas maka'ellumin pī diyalem ūng baran miya'an. Ubus nga'ellum ne manusiya' miya'an.”*

Ta'ayate amban sulat inin dem Kitabin, pag papanjari Tuhanin manusiya'in hinangne **baranin** dahu'. We'ey hinang Tuhanin baranin dahu'? Hangkan hinangne baranin dahu' pegge' iyan patenna'an sōng pamapihanne **niyawa** manusiya'in. Kata'uhannu ke we' barannun luma'nu – payad-payad ga'i layun patenna'an niyawanun? Iyan tinolo'an dem Kitabin, pa'inne: *“Baranten tu'u si dunya kuwe' bantuk **payad-payad**.”* (2 Kor.5:1) Papanjari Tuhanin baran manusiya'in para niya' patenna'an niyawahin.

Ine ginuna we' Tuhanin pag papanjarine baran manusiya' tagna'in? Pa'in Kitabin we' gunane **bulak** paghinangne baranin. Kata'uhan kuwe'itu we' bulakin niya' me' duwempū' kemikal (chemicals) diyalemnen. Inakahan kite we' me' sayantis (scientists) we' kēmon me' duwempū' kemikal miya'an takasuwa' isab diyalem baran manusiya'. Hangkan pina'in we' Nabi Da'ud dem Kitab Jabur, pa'inne, *“Kata'uhan Tuhanin bang sa'ingge kite hininang, ta'essebne we' **bulak** hadja kite!”* (Jabur 103:14) Awe' baranten hininang duk bulak hadja, saguwa' duma'in iye hātinen we' ga' niya' halga'ne! Keniya-keniya baran a'ahin tege pitumpū' ngibu-ngibu-ngibu-ngibu (70 trillion) inēnan cells. Duk kēmon me' cells inin sinugpat duk hininang supaya magtuhut-tuhut duk ga' niya' salla'ne. **Meke'ulali' te'ed baran manusiya'in!** Pinapihan we' Tuhanin diyalem baranten utek, buwa', daga', betteng, atey, tina'i, tolang, isi, kuwit, mata, teyinge, ūng, behe duk ekka pe te'ed beyu'an seddili duk meke'ulali'. Keniya-keniya me' bayu'-bayu'an inin kata'uhanne bang ine 'tarabahunen'. Luwal Tuhanin makajari magpapanjari kēmon inin! Hangkan isab sinulat we' Nabi Da'ud, pa'inne, *“Pudjite kew Tuhan, tinalew ku si ka'u; pegge' takiteku si di-kun we' **kēmon hininangnun meke'ulali' du!**”* (Jabur 139:14)

Awe', baran manusiya'in meke'ulali' te'ed, arak ga'i tasabut! Suga' baranin ke pinapanjari we' Tuhanin neppu iye? Duma'in! Ga'i makajari,

pegge' Tuhanin niyawa du. Duma'in puhu' a'ahin pinapanjari neppu Tuhanin. Na, ine hātinen bang inakahan kite dem Kitab we' "*pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye?*" Hātinen we' **niyawa manusiya'in** pinapanjari neppu Tuhanin.

Bakas tasabutte ne we' ga' niya' umul baran manusiya'in tagna' pinapanjari amban bulakin. Bankey hadja baran iyan. Ine jānnen hangkan pinapanjari dahu' baran manusiya'in we' Tuhanin, bu ubus miya'an papihanne hadja niyawanen diyalem? Ine jānnen hangkan Tuhanin – bu balakatan iye, ga' niya' hunit si iye – ga'i papanjarine manusiya'in kumpleto kuwe' hinangne si kēmon pinapanjarine sinduwehin? Kaw hininang we' Tuhanin sa miya'an supaya tahātite, we' a'ahin, bang amban dine ga' niya' kapatutne si umul. Ga'i makajari we' a'ahin urunganne umul dinen, duk ga'i isab iye ta'u magpapanjari ine-ine tege umul. **Tuhanin** hadja **Mangantanan umulin**, duk luwal si iye pangasuwa'ante umulin. Duma'in amban a'a **umulin; inurungan du we' Tuhanin!** Pa'in Kitabin, "*Tinihupan we' Tuhanin napas maka'ellumin pī diyalem ūng baran miya'an. Ubus nga'ellum ne manusiya' miya'an.*" Baran pinapanjari we' Tuhanin nagna' nga'ellum ne. Ine jānnen hangkan iye ellum? Pegge' Tuhanin, iye Mangantanan Umulin, urunganne iye niyawa! Tinihupan we' Tuhanin umulnen pī diyalem bangkey miya'an. **Umul mala'i si Tuhanin, kuwe'itu la'i isab si manusiya'.** Sa miya'an a'ahin nga'ellum.

Manjari, ine te' pinapanjari we' Tuhan manepu iyehin? **Niyawahin!** Niyawa manusiya'in pinapanjari we' Tuhanin neppu iye. Kata'uhannu ke we' niya' tellu bayu' takite si Niyawa Tuhanin duk takite isab si niyawa manusiya'? Sōng ubus ne lesson ellew inin, saguwa' pikilte pe dahu' sabab me' **tellu bayu'** takite si Tuhanin duk si manusiya'in isab. Bang pikilte sabab me' tellu bayu' sali' si Tuhanin duk kite bi, pesōng tasabutte bang ine hātinen dem Kitabin bang pa'inne, "*Pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye.*" Inin me' tellu bayu' pinapī we' Tuhanin diyalem niyawa manusiya'in:

Ka'issa': Urung Tuhanin manusiya'in **pikilan** supaya makajari **kata'uhanne** Tuhanin.

Kaduwe: Urung Tuhanin manusiya'in **atey**, supaya iye makajari **malasa** si Tuhan.

Katellu: Urung Tuhanin manusiya'in **kata'u mene' bang ine kabaya'annen**, supaya iye makajari **kahagad** si Tuhan.

Tuhanin tege pikilan, atey duk kata'u mene' bang ine kabaya'annen, sa miya'an du isab papihanne dem niyawa manusiya'in pikilan, atey duk kata'u mene' bang ine kabaya'annen. Payamante bang ine hātinen.

1.) Urungan Tuhanin manusiya'in **pikilan** duk makajari kata'uhanne Tuhanin duk mikil kuwe' Tuhanin. Papanjarine a'ahin tege pikilan hāp pegge' kabaya'annen we' **magsulut-sulut** iye duk me' a'ahin. Bang tabatsate sabab Nabi Ibrahim, takitete we' inēnan iye **bagay Tuhanin**. Bang Nabi Ibrahim, kata'uhanne Tuhanin kuwe' pangata'ute bagayten duk magsulut-sulut siye. Saguwa' duma'in hadja Nabi Ibrahim makajari bagay Tuhanin. Kite bi isab makajari manjari “**bagay Tuhanin**”. Mabaya' Tuhanin we' magsulut-sulut kite bi duk iye. Hangkan papihanne dem niyawa a'ahin pikilan makajari maguyun duk pikilan Tuhanin.

Kaw papasti'te pe pina'inten bang tilewte inin: **Ine pagbidda'annen bang a'a duk hayep? Pikilan**. Pikilan duk niyawa a'ahin seddili manamal amban pikilan hayep. Ine jānnen hangkan hayepin ga'i tasabutde programa haradiyu inin? Pegge' duma'in du siye tege pikilan kuwe' kite bi. Me' bagayku mapakalehin, ine jānnen hangkan tasabutbi me' pina'inkun? Pegge' sali' du pikilanten – pikilan manusiya' hep. Arak du isab sa miya'an bang pikilan a'ahin duk pikilan Tuhanin. Hininang pikilan manusiya'in duk makajari maguyun duk pikilan Tuhanin.

Bugtu', bang pa'inte sa miya'an, duma'in iye hāninen we' sali' kata'uten duk Tuhanin. Bugtu' duma'in! Lalem te'ed kata'u Tuhanin duk tala pe palabi kata'u Tuhanin amban kata'u manusiya'in. Inin subey tasabutte: Inurungan we' Tuhanin a'ahin niyawa supaya **makajari sinna magtuhut duk Tuhan Ma'ellumin**. Ga'i mabaya' Tuhanin we' kuwe' hayep kite, ga'i iye kata'uhande! Bang hayepin niya' utekne, saguwa' ga'i ta'u **mikil sabab Tuhan**. Bang hayepin niya' behene, saguwa' ga'i ta'u **magsukul si Tuhan** sabab kinakan pangurung iye kahaba' ellewin. Niya' matane, saguwa' ga'i iye ta'u **magistadi dem Kitab**. Niya' teyingene, saguwa' ga'i iye ta'u **pakale si Lapal Tuhanin**. Saguwa' a'ahin, pinapanjari neppu Tuhanin, makajari kata'uhande Tuhanin.

Awe', ka'u mapakale ellew inin, **makajari kata'uhannu Tuhanin!** Makajari kew magtuhut-tuhut duk Mamapanjari ka'uhin bang kew kahagad duk teyima'nu lān mabentel minemes we' Tuhanin supaya a'ahin timbul. Si me' lesson sinduwehin papasti'te pe sabab lān katimbulanin, saguwa' ellew inin subey tasabutte we' inurungan kite we' Tuhanin pikilan supaya iye kata'uhante.

2.) Pag pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye, niya' pe seddili pinapī we' ne dem niyawa manusiya'in. **Atey**. Urungan Tuhanin manusiya'in atey supaya iye makajari **malasa** si Tuhan. Duma'in inin sabab atey diyalem baranten, iye 'tarabahunen' duk biskey baranten, saguwa' sabab me' **talessate** duk niyawaten. Missā kite sabab me' niyat dem ateyten. Inurungan we' Tuhanin a'a tagna'in me' lessa duk talessane kuwe' lessa Tuhanin. Bang Tuhanin, makajari iye malasa, bunsī, kēgan, suse duk ma'ase'. Hangkan pinapīhan we' Tuhanin dem niyawa

manusiya'in atey supaya makajari talessane kuwe' me' malasa duk bunsu. Kabaya'an Tuhanin we' a'ahin malasa si ine-ine kinalasahan we' Tuhanin duk bunsu si ine-ine kabunsihan we' Tuhanin. **Mabaya' Tuhanin we' malasa kite si iye dembūs-būs ateyten.** Iye jännnen hangkan papanjarine a'ahin neppu Tuhanin duk urunganne iye atey.

3.) Niya' pe seddili inurungan we' Tuhan si a'ahin pag pinapanjari iye neppu Tuhanin. Pinapihan we' ne dem niyawa manusiya'in **baya'**. Kēmon a'a inurungan kapatut we' Tuhanin **mene' bang lān inggehin tinuhutnen.** Bisan du Tuhanin makajari mene' bang niya' kabaya'anne hininang atawa ga'i. Hätinen, pinapanjari manusiya'in tege kapatut duk kuwiraw ne iye mene' para si dinen. Makajari isab bang amban kabaya'an Tuhanin we' manusiya'in pinapanjari ga'i ta'u mene', we' subey hadja tuhutne kabaya'an Tuhanin. Saguwa' inurungan du we' Tuhan a'ahin supaya iye makajari mene' duk tege kapatut iye mene' para si dinen bang nuhut ke iye Tuhanin atawa ga'i. Ga' kabaya'an Tuhanin papanjarine a'ahin kuwe' makina atawa kuwe' robot. Duma'in isab papanjarine a'ahin neppu mata ellewin – paguwa' hadja kahaba' ellew ga'i ta'u mene' bang paguwa' iye atawa ga'i. Mata ellewin nuhut kabaya'an Tuhanin kahaba' ellew kuwe' “automatik” hadja. Duma'in sa miya'an manusiya'in. **A'ahin spesiyal te'ed.** Pinapanjari kite bi we' Tuhanin para si dine. Kabaya'an Tuhanin we' tapene'ten malasa si iye duk mahadje iye. Inurungan kite we' Tuhanin duk kite ne magkuwirawin. Bang a'ahin subey mene' para si dinen bang tuhutne Tuhanin atawa Nakura' Seyitanin, bang ellegne Lapal Tuhanin atawa kisasne. Ga' niya' a'a ginagahan we' Tuhanin dina'ak kahagad si Lapalnen. Ga'i kite ginagahan we' ne – bisan sumiyen – malasa si iye duk nuhut iye. Bang niya' ginagahan dina'ak malasa, duma'in iyan lasa! Dina'ak kite mene' we' Tuhanin bang lān inggehin tinuhutten. Saguwa' ujudnen sine-sine neyikutan pagbaya'an Tuhanin, hinukum iye we' ne pegge' pinapanjari we' Tuhanin a'ahin **para si dine.** Iye pina'in dem Kitabin.

Tu'u kite si dunya **para si Tuhanin.** Duma'in kite tu'u para si diten atawa para si sin, atawa para si ine-ine atawa si sine-sine. **Pinapanjari kite we' Tuhanin para si dine; para sinna iye duk para pinudji iye.** Pinapanjari kite we' Tuhanin duk **iey kata'uhante duk malasa si iye, duk nuhut iye** salama-lama! Awe' ...**salama-lama!** Tuhan Mangga' Niya' Tamanannen bakas urunganne kite bi dangan-dangan **niyawa mangga' niya' tamanannen.** Iye kabaya'an Tuhanin we' magkalasa kite duk iye ellew inin, sumu duk sampay salama-lama. Iye jännnen hangkan papanjari Tuhanin manusiya'in neppu iye.

Ma'id ne kami duk akahante ka'am ayat amban dem Kitab inin, pegge' pa'essebanne kite bi sabab kabaya'an Tuhanin para si kēmon

a'a: *“Tuhanin, Panuhutanten bi dambuwa'-buwa' iye Tuhanin. Subey kalasahannu Tuhanin, Panuhutannun, dambūs-būs ateynun duk pikilannun duk basagnun!”* (Mark. 12:29,30)

Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Bang amban kabaya'an Tuhanin, si programa balik ayate sabab a'a tagna'in, si Apu' Adam duk Sitti Hawa.

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin duk karayaw papasti'ne si ka'am hātinin duk we' importante manamal da'akan langkew manamal inin:

“Subey kalasahannu Tuhanin, Panuhutannun, dambūs-būs ateynun duk pikilannun duk basagnun!” (Mark. 12:29,30)

Wassalam